

Тож, у 2020 році вітчизняні м'ясопереробні підприємства досягли найбільшого розміру показника з реалізації своєї продукції закордон – 2,3 млрд.грн., що на 29,4% більше ніж у 2019 році.

Управління процесу реалізації продукції в умовах швидкозмінюваного середовища обумовлює необхідність постійного внесення змін у збутову діяльність м'ясопереробних підприємств, а це у свою чергу впливає на зміни в організації як обліку так і аналізу збутових витрат суб'єктів господарювання.

На нашу думку, одним із чинників підвищення ефективності збутової діяльності м'ясопереробних підприємств є застосування оптимізації збутових витрат, шляхом виявлення конкретних факторів, котрі б слугували резервами зниження цих витрат. Такими факторами можуть бути запровадження прогресивних систем та механізмів, які мінімізуватимуть витрати на утримання адміністративно-управлінського персоналу відділів маркетингу. Зокрема, застосування програмного забезпечення нового покоління, новітніх методів використання інтернет-технологій, комп'ютерних програм управління збутовою діяльністю.

Отже, впровадження інновацій у збутову діяльність м'ясопереробних підприємств сприятиме скороченню частини витрат на збут й оптимізації самої структури цих витрат, що в результаті призведе до максимізації прибутку.

Література

1. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Дата звернення 22.05.2021р.)

УДК 657

Тенюх З.І.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту,
ЛНУ ім. Івана Франка

ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА В СУЧАСНИХ УМОВАХ: НОВІ ВИМОГИ ЧИ ОБМЕЖЕННЯ?

В сучасних умовах господарювання перед бухгалтерським обліком та, відповідно, професією «бухгалтер» ставляться все нові вимоги, адже обсяг інформації, необхідний зацікавленим користувачам, постійно зростає, та й запити користувачів зазнають швидких змін. На сьогодні бухгалтер – це не лише обліковець чи «рахівник». Все частіше професія «бухгалтер» асоціюється з професійним консультантом, радником керівництва або корпоративним аналітиком, що є висококваліфікованим спеціалістом у питаннях правового, податкового, митного та іншого законодавства, вітчизняних та міжнародних стандартів обліку.

Зважаючи на це, досить суперечливим є законодавче нововведення, сприченене прийняттям Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 № 361 (далі – Закон України № 361) [1], що вступило в силу з 28.04.2020, щодо включення до переліку суб'єктів первинного фінансового моніторингу суб'єктів господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку та здійснюють консультування з питань оподаткування.

Зокрема, згідно зі ст. 6 Закону України № 361, серед інших, до суб'єктів первинного фінансового моніторингу відносять такі спеціально визначені суб'єкти (крім осіб, які надають послуги в рамках трудових правовідносин): а) суб'єкти аудиторської діяльності; б) бухгалтери, суб'єкти господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку; в) суб'єкти господарювання, що здійснюють консультування з питань оподаткування [1].

Відповідно, до суб'єктів фінансового моніторингу віднесено і суб'єктів господарювання, і бухгалтерів, що надають послуги з бухгалтерського обліку. В свою чергу, суб'єктами господарювання згідно зі ст. 55 Господарського кодексу є : юридичні особи «...які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку» [2] та громадяни, іноземці, особи без громадянства «... які визнаються суб'єктами господарювання у разі здійснення ними підприємницької діяльності за умови державної реєстрації як підприємця без статусу юридичної особи» [2] (ст. 58 та ст. 128 Господарського кодексу). Бухгалтери, що надають послуги з бухгалтерського обліку, є особами, що провадять незалежну професійну діяльність та надають послуги за договорами цивільно-правового характеру.

Таким чином, суб'єктами фінансового моніторингу визнано юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців, і осіб, які перебувають на обліку в ДПС як ті, що здійснюють незалежну професійну діяльність, якщо вони надають приватні бухгалтерські послуги. До суб'єктів фінансового моніторингу не належать бухгалтери, які є найманими працівниками, тобто працюють за трудовим договором, що чітко зазначено у Законі № 361.

Обов'язки таких суб'єктів фінансового моніторингу визначено у ст. 8 Законі № 361, серед яких варто виокремити обов'язок:

1. стати на облік у спеціально уповноваженому органі як суб'єкт первинного фінансового моніторингу;

2. повідомляти спеціально уповноважений орган:

– про порогові фінансові операції, що відповідають ознакам, визначеним Законом № 361;

– підозрілі фінансові операції (діяльність) або спроби їх проведення незалежно від суми, на яку вони(а) проводяться, - негайно після виникнення підозри або достатніх підстав для підозри, а також надавати обґрунтовані висновки, копії документів та іншу інформацію, на основі яких сформовано

підозру, та додаткову інформацію на запити спеціально уповноваженого органу [1].

При цьому, спеціально уповноваженим органом є Державна служба фінансового моніторингу України – орган, уповноважений Україною на виконання функцій підрозділу фінансової розвідки та є національним центром для отримання та аналізу: повідомлень про підозрілі операції, іншої інформації, яка має відношення до відмивання коштів, пов'язаних предикатних злочинів, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення [3].

Фінансові операції є пороговими, якщо сума, на яку здійснюється кожна із них, дорівнює чи перевищує 400 тисяч гривень за наявності однієї або більше таких ознак:

1) зарахування або переказ коштів, надання або отримання кредиту (позики), здійснення інших фінансових операцій у разі, якщо хоча б один з учасників фінансової операції або банк такого учасника знаходиться в Ірані або Північній Кореї (країни, які не виконують рекомендації FATF);

2) фінансові операції з публічними діячами;

3) фінансові операції з переказу коштів за кордон, в тому числі, держав, віднесених Кабінетом Міністрів України до офшорних зон;

4) фінансові операції з готівкою (внесення, переклад, отримання коштів) [1; 4].

Чіткого визначення «підозрілих» фінансових операцій та їх граничних розмірів Закон № 361 не містить. Для розуміння критеріїв ризиковості доцільно розглянути критерії, визначені в Положенні про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженому Постановою Правління Національного банку від 19 травня 2020 року № 65. Зокрема, в Додатку 20 до зазначеного Положення подано понад 70 індикаторів підозрілості фінансових операцій, класифікованих за такими групами: 1. індикатори, що стосуються діяльності чи поведінки клієнта; 2. індикатори, що стосуються фінансових операцій клієнта; 3. індикатори за різними видами продуктів (послуг) [5]. Зазначимо, що дані критерії застосовуються саме банками, як суб'єктами фінансового моніторингу.

Підсумовуючи, можемо відзначити, що нові обов'язки у суб'єктів первинного фінансового моніторингу виникли, однак чіткі інструкції щодо того як їх виконувати та в яких конкретно випадках подавати інформацію про підозрілі операції клієнтів наразі відсутні. Це викликає багато запитань, зокрема і щодо ефективності та доцільності таких законодавчих нововведень щодо суб'єктів, що надають бухгалтерські послуги.

На підтвердження можемо навести наступні статистичні спостереження: за 2020 рік Державна служба фінансового моніторингу отримала від суб'єктів первинного фінансового моніторингу наступну кількість повідомлень про фінансові операції, які взяті на облік:

– від банківських установ: 4 675 432;

- від небанківських фінансових установ та організацій: 49 571;
- від спеціально визначених суб'єктів первинного фінансового моніторингу, до яких належать суб'єкти, що надають послуги з бухгалтерського обліку та аудиту: 534.

Отже, 534 операції за рік від спеціальних суб'єктів фінансового моніторингу проти 4,6 мільйона операцій від банків. Така диспропорція може говорити про дві речі: або вся сумнівна діяльність ведеться виключно через банки, або вимоги про постановку на облік і звітування на своїх клієнтів в Держфінмоніторинг просто не знайшли відображення в реальності і не виконуються [4].

Таким чином, бухгалтери, які надають незалежні професійні послуги, мають контролювати діяльність підприємства-клієнта (в межах отриманої інформації), і в разі потреби повідомляти про порушення Державну службу фінансового моніторингу в Україні. На нашу думку, таке нововведення є абсурдним та суперечить професійній етиці бухгалтера, який не має права розголошувати інформацію про діяльність підприємства, що не підлягає оприлюдненню. З іншого боку, бухгалтер зобов'язаний виконувати професійні дії в межах норм законодавства, що виключає необхідність здійснення такого контролю. До того ж, наведені статистичні дані свідчать про малоефективність запровадження зазначених нововведень.

Література

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 № 361. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Державна служба фінансового моніторингу України : офіційний сайт. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/pro-sluzhbu/zagalni-vidomosti/pro-derzhfinmonitoring.html>
4. Кисельов А., Оленич А. Правила фінансового моніторингу у 2021 році. LIGA360. URL: https://biz.ligazakon.net/aktualno/8459_fmmonitoring-2021
5. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу : Постанова Правління Національного банку від 19.05.2020 № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text>